

Sygn. akt III CNP 4/19

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko E. S.A. w S.
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 września 2019 r.,
na skutek skargi strony pozwanej
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 20 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację pozwanego E. S.A. w S. od wyroku Sądu Rejonowego w M. z 30 listopada 2017 r., którym zasądzone od pozwanego na rzecz M. J. kwotę 40 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną ze śmiercią ojca S. J. wraz z ustawowymi odsetkami od 16 października 2013 r. do 31 grudnia 2015 r., a od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, i oddalono powództwo w pozostałym zakresie.

2. Pozwane E. S.A. w S. wniosło skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K. z 20 czerwca 2018 r., zaskarżając go w całości. Zarzuciło naruszenie przepisów prawa procesowego: art. 321 K.p.c., art. 378 § 1 K.p.c., art. 384 K.p.c. oraz art. 365 § 1 K.p.c. W konkluzji wniosło o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 321 K.p.c., art. 378 § 1 K.p.c., art. 384 K.p.c. oraz art. 365 § 1 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Zgodnie z art. 424¹ § 1 K.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Z przesłankami tymi skorelowany jest art. 424⁵ § 1 K.p.c., który zalicza do konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części (pkt 1), przytoczenie podstaw skargi oraz ich uzasadnienie (pkt 2), wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny (pkt 3), uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (pkt 4), wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (pkt 5) oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem (pkt 6). Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, wszystkie wymagania konstrukcyjne wymienione w art. 424⁵ § 1 K.p.c. muszą być przytoczone odrębnie i samodzielnie, niezależnie od innych, wobec czego skarga niespełniająca któregokolwiek z nich

dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych (art. 424⁸ § 1 k.p.c.), co skutkuje jej odrzuceniem.

4. Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie czyni zadość przesłankom i wymaganiom określonym w art. 424¹ § 1 i art. 424⁵ § 1 pkt 5 K.p.c.

Wprawdzie skarżący wskazał, że nie jest i nie było możliwe wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych, jednakże wykazanie tej przesłanki ograniczyło się do stwierdzenia, iż nie zachodzi ustawowa podstawa do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną. Uszło jednak uwagi skarżącego, że w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym).

Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ K.p.c. w związku z art. 95 u.SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny "szkody judykacyjnej", jest oczywiste, iż, spełniając wymagania określone art. 424⁵ § 1 pkt 5 K.p.c., wnoszący skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej. Założenie to odpowiada subsydiarnemu charakterowi skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jako nadzwyczajnego środka prawnego, który nie służy uchyleniu lub zmianie orzeczenia, lecz inicjuje pierwszą fazę postępowania zmierzającego do realizacji odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z tytułu wydania niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia sądu (art. 417¹ § 2 K.c. w zw. z art. 77 Konstytucji RP). Odpowiedzialność ta może aktualizować się tylko wtedy, gdy poszkodowany uczynił wszystko, aby wyeliminować źródło szkody i dopiero bezskuteczność dostępnych narzędzi procesowych lub ich brak może - w razie wystąpienia szkody -

uzasadniać roszczenie o jej naprawienie, a tym samym dopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Wymaga także podkreślenia, że należy odróżnić niemożność zmiany lub uchylecia prawomocnego wyroku w drodze innych środków prawnych, która stanowi przesłankę dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ § 1 K.p.c.), od wiążącego się z tą przesłanką wymagania skargi w postaci wykazania niemożności wzruszenia zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych, które stanowi jej element konstrukcyjny (art. 424⁵ § 1 pkt 5 K.p.c.).

W konsekwencji odrzucenie skargi następuje nie tylko wtedy, gdy skarżący nie spełnił wskazanego wymagania, tj. nie zawarł w skardze wywodu mającego wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁸ § 1 K.p.c.), ale również wtedy, gdy zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa (art. 424⁸ § 2 K.p.c.).

5. Mając powyższe na względzie, należy przyjąć, że poczynając od 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, wypełniając obowiązek przewidziany w art. 424⁵ § 1 pkt 5 K.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu (art. 89 § 2 u.SN) wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, OSNC 2019/B/31). Niewykazanie tej okoliczności powoduje na podstawie art. 424⁸ § 1 K.p.c. odrzucenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w sentencji.

